

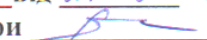
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації вчителів географії в умовах нової
української школи

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
УНІВЕРСИТЕТУ
Голова вченої ради
 В.С. Куріло
(протокол №1 від 31.08.2021 р.)

Освітня програма
вводиться в дію з 10 вересня 2021 р.
В.о. ректора В.С. Куріло
(наказ №122 - Од від 31.08. 2021 р.)

Освітня програма
курсів підвищення кваліфікації
вчителів географії
Затверджено
на засіданні кафедри географії
Протокол № 1 від 27.08.2021
Завідувач кафедри (Мельник І.Г.)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою (навчально-методичною комісією) кафедри географії у складі:

1. **Гаврюшенко Ганна Володимирівна**, кандидат економічних наук, в.о. доцента кафедри географії (e-mail: super_superanna@ukr.net)
2. **Мельник Ірина Геннадіївна**, завідувач кафедри географії, кандидат географічних наук, доцент (e-mail: irgenmaks@gmail.com)

Характеристика освітньої програми:

Кількість кредитів ECTS	1,0 кредитів ECTS (30 годин)
Кожен модуль складається	1 кредит ECTS (30 годин)
Загальна кількість модулів	1
Форма навчання	Заочно-дистанційна

Мета програми: сформувати у слухачів курсів підвищення кваліфікації знання щодо нових технологій, методів і прийомів навчання географії та методики їх впровадження в навчальний процес відповідно до вимог Нової української школи; розвивати творче мислення, вміння раціонально організовувати власну педагогічну діяльність та забезпечувати високі результати досягнень учнів.

Завдання курсу:

- формування педагогічного мислення в процесі підготовки до практичної діяльності з методики викладання географії у школі у відповідності до вимог НУШ;
- вироблення вміння орієнтуватися у педагогічних та навчальних ситуаціях, визначати конкретні педагогічні цілі, знаходити оптимальні шляхи їхнього розв'язання;
- поглиблення, розширення та інтеграція навчальних компетентностей з педагогіки та методики викладання географії;
- практичне опанування сучасними методами, формами, засобами та технологіями навчання географії у школі;
- виховання особистісних якостей майбутнього педагога, його відповідальності, прагнення до самоосвіти, самовдосконалення; підвищення рівня творчості та самостійності;
- набуття вмінь використовувати різноманітні онлайн-ресурси для організації освітнього процесу.

Результати навчання:

- застосування базових знань з педагогіки та психології у навчально-виховній діяльності у відповідності до вимог НУШ;
- застосування інноваційних педагогічних технологій у професійній діяльності;
- розвиток творчого методичного мислення, вміння раціонально організувати власну педагогічну працю та використовувати методичні вміння, спрямовані на виконання функцій вчителя сучасної школи;
- зменшення «цифрового розриву» між учителем і учнем шляхом удосконалення вмінь вчителів:
 - застосовувати у своїй професійній діяльності сучасні цифрові технології, а саме: використовувати готові електронні продукти (електронні посібники, електронні конструктори уроків тощо);
 - розробляти власні інформаційні продукти (текстові документи, таблиці, малюнки, діаграми, розробки уроків, демонстраційний матеріал, мультимедійні презентації), дотримуючись авторського права та етичних принципів поводження з інформацією;
 - розвиток критичного мислення завдяки критичному ставленню до інформації, обстоюванню власних поглядів на ту чи іншу проблему, навчання толерантного сприйняття протилежних думок;
 - формування здатності і готовності до використання отриманих знань і вмінь у повсякденному житті шляхом організації й оцінювання своєї навчально-пізнавальної діяльності, зокрема самостійно чи в групі планувати і проводити спостереження або експерименти, реалізовувати проєкти, ставити перед собою цілі і досягати їх, вибудовувати власну траєкторію розвитку впродовж життя;
 - формування уміння вчитися упродовж життя, що передбачає: організацію своєї праці для досягнення вдалого результату; опанування вмінь і навичок саморозвитку, самоаналізу, самоконтролю та самооцінювання; вміння рефлексувати стосовно рівня власних досягнень та результатів;
 - удосконалення вмінь конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
 - удосконалення вмінь спілкування державною мовою завдяки письмовому тлумаченню понять, фактів, явищ, законів, теорій, послуговуючись багатим арсеналом мовних засобів – термінами, поняттями тощо;
 - удосконалення вмінь спілкування іноземною мовою завдяки використанню іншомовних навчальних джерел: довідкової літератури, онлайн-перекладачів, іншомовних сайтів, статей з іншомовної вікіпедії, іноземних підручників і посібників.

Політика проведення курсів підвищення кваліфікації

Навчання відбувається за допомогою використання віртуального навчального середовища ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»: платформи Moodle.

Слухачі самостійно опрацьовують лекції, виконують практичні роботи, дослідження (міні-проєкти) і модульні контрольні роботи.

Практичні роботи, які пропонуються слухачам для виконання, міститимуть здебільшого:

- завдання, спрямовані на застосування вмінь використовувати у своїй професійній діяльності сучасні цифрові технології та розробляти власні інформаційні продукти;
- ситуативні вправи;
- проблемні та/або дискусійні питання.

Оцінювання знань, вмінь та навичок слухачів відбувається онлайн.

Для чатів із викладачами можна використовувати платформу Moodle.

Ефективна реалізація зворотного зв'язку з викладачами дає можливість наживо отримати необхідну консультацію та є однією із підстав успішного процесу навчання (підвищення кваліфікації).

Автономія і відповідальність

Слухачі курсів мають бути ознайомлені із принципами академічної доброчесності (uguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/poloj_akadem_dobro_2.pdf) й дотримуватися їх.

Дотримання академічної доброчесності слухачами передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності слухачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- попередження;
- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, тощо);
- повторне проходження навчального курсу.

Модуль освітнього компонента

№ з/п	Назва модуля, теми	Загальна кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Особливості формування на уроках географії ключових компетентностей та наскрізних змістових ліній, передбачених концепцією НУШ	5	2	2	1
2	Формування на уроках географії наукової картини світу на міжпредметному та метапредметному рівнях як вимога НУШ	5	2	2	1
3	Добір навчального матеріалу з географії за принципом життєвої доцільності й функціональності, активізація ролі самостійного навчання учнів	5	2	2	1
4	Реалізація особистісно-орієнтованої моделі навчання на уроках географії	5	2	2	1

5	Особливості викладання шкільного курсу географії в інклюзивному освітньому середовищі	5	2	2	1
6	Застосування засад педагогіки партнерства як ключового компонента НУШ під час вивчення шкільного курсу географії	5	2	2	1
Загальна кількість годин		30	12	12	6

**ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА
ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ РОБІТ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

1. Сучасні вимоги до уроку географії у відповідності до концепції НУШ
2. Особливості реалізації на уроках географії наскрізної змістової лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток»
3. Особливості реалізації на уроках географії наскрізної змістової лінії «Громадянська відповідальність»
4. Особливості реалізації на уроках географії наскрізної змістової лінії «Здоров'я і безпека»
5. Особливості реалізації на уроках географії наскрізної змістової лінії «Підприємливість і фінансова грамотність»
6. Реалізація особистісно-орієнтованої моделі навчання на уроках географії
7. Активізація ролі самостійного навчання учнів на уроках географії
8. Особливості викладання шкільного курсу фізичної географії в інклюзивному освітньому середовищі (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
9. Особливості викладання шкільного курсу соціально-економічної географії в інклюзивному освітньому середовищі (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
10. Застосування засад педагогіки партнерства як ключового компонента НУШ під час вивчення шкільного курсу географії
11. Міжпредметні зв'язки на уроках географії
12. Використання проблемної технології навчання під час викладання шкільного курсу географії (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
13. Використання технології формування та розвитку критичного мислення під час викладання шкільного курсу географії (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
14. Використання ігрової технології навчання під час викладання шкільного курсу географії (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
15. Використання технології Flipped Learning («Перевернутого навчання») під час викладання шкільного курсу географії (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
16. Метод проєктного навчання в 6 (7, 8, 9, 10, 11) класі: науковий та методичний супровід
17. Методика використання інтерактивних географічних карт та інтелект-карт у навчанні географії (навчально-методичний комплекс до певного розділу одного з курсів географії)
18. Сучасні технології використання картографічних творів на уроках географії (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
19. Інтерактивні навчальні веб-ресурси з географії (адаптувати тему до вивчення певного курсу)
20. Контроль знань учнів на уроках географії із використанням ІКТ
21. Метод «Скрайбінг»: яскраве подання навчального матеріалу на уроках географії

22. Методика використання гаджетів на уроках географії
23. Форми та методи роботи з обдарованими учнями на уроках географії та в позаурочний час
24. Система відбору та підготовки обдарованих учнів до участі в олімпіадах з географії
25. Географічні турніри – інновації географічної освіти
26. Кейс-уроки – інноваційний підхід у навчанні географії
27. Тестування на уроках географії як інноваційний метод вимірювання предметних компетентностей учнів
28. Інтегровані уроки географії. Методика та доцільність їх проведення
29. Географічні задачі як засіб розвитку творчих здібностей учнів
30. Шляхи оптимізації домашніх завдань з географії

Базова література

1. Концепція Нової української школи. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
2. Державний стандарт базової середньої освіти. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
4. Оновлена навчальна програма з географії. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-5-9-klas>.
5. Щербань П. І. Вивчення географії в умовах Нової української школи. – Режим доступу: https://imso.zipro.net.ua/wp-content/uploads/2018/08/20180813_statja_16.pdf.
6. Топузов О., Надтока О. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі. [Електронний ресурс] / Топузов О., Надтока О. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі. – Режим доступу: http://www.undip.org.ua/upload/iblock/399/2017-kontseptsiya-geo-ukrayiny-_n.pdf.
7. Наказ МОН України від 01.10.2010 р. № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzheniya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>.
8. Дмитренко К. А. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності: метод. посіб. / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос, С.В. Бекетова. – Х.: ВГ «Основа», 2018. – 119 с.
9. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М.А. Порошенко. – Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 300 с.
10. Дмитренко К. А. Працюємо з «особливою» дитиною у «звичайній» школі / К. А. Дмитренко, М. В. Коновалова, О. П. Семиволос. – Х. :ВГ «Основа», 2018. –120 с.
11. Інтегровані проекти «Підприємливість та фінансова грамотність» / автор-укладач Л. М. Пужайчерда. – Х.: Вид. група «Основа», 2018. – 2018. – 159 с.
12. Інтегровані проекти Екологічна безпека та сталий розвиток: навч.-метод. посіб. / Укладач З. В. Філончук. – Х.: ВГ «Основа», 2018. – 160 с.
13. Мокрогуз О. П. Роль мультимедійних засобів у формуванні інформаційної компетентності / О. П. Мокрогуз. – Х. : Вид. група «Основа», 2017. – 95 с.

14. Дидактика географії : монографія / В. М. Самойленко, О. М. Топузов, Л. П. Вішнікіна, І. О. Діброва. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 570 с.
15. Топузов О. М. Загальна методика навчання географії: підручник / О. М. Топузов, В. М. Самойленко, Л. П. Вішнікіна. – К. : Картографія, 2012. – 512 с.
16. Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів : навчально-методичний посібник / М. М. Лаврук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 136 с.
17. Коберник С. Методика викладання географії в школі: навч.-метод. посібник / С. Коберник. – К. : Стафед-2, 2000. – С. 7-11.
18. Назаренко Т. Г. Методика навчання географії в профільній школі: теорія і практика: Монографія / Т. Г. Назаренко. – К. : Педагогічна думка, 2013. – 380 с.
19. Проблеми викладання географії у школі: конспект лекцій / укл. Кирилюк С. М. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2011. – 124 с.
20. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К. : СПД Кулінічев Б. М., 2007. – 142 с.

Допоміжна література

1. Корнєєв В. П. Форми організації навчання в школі: посібник для вчителя / В. П. Корнєєв. – Кам'янець-Подільський : „Абетка”, 2004. – 224 с.
2. Ісаєва Г. Інтерактивні методи навчання під час вивчення географії в школі / Г. Ісаєва // Географія та основи економіки в школі. – 2004. – № 4 – С. 43-45.
3. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 191 с.
4. Довгань Г. Д. Інтерактивні технології на уроках географії / Г. Д. Довгань. – Х. : Вид. група „Основа”, 2005. – 128 с.
5. Освітні технології навчання: Навч.-метод. посіб. / За ред. О. М. Пехоти. – К. : Видавництво А.С.К., 2003. – 255 с.
6. Уроки географії. Від класики – до сучасних технологій / За ред. Корнєєва В. П. – Харків.: Вид. група „Основа”, 2006. – С. 108-167.
7. Корнєєв В. П. Освітні технології в процесі вивчення географії / В. П. Корнєєв // Географія. – 2006. – № 20. – С.2-9.
8. Цимбалюк Н. Методика проведення групової роботи на уроках географії / Н. Цимбалюк // Географія та основи економіки в школі. – 2005. – № 7. – С.10-11.
9. Коберник С., Коваленко Р. Сучасний стан і перспективи комп'ютерного навчання географії / С. Коберник, Р. Коваленко // Географія та основи економіки в школі. – 2002. – № 3. – С.10.
10. Филатова Н. Б. Компьютер на уроке географии / Н. Б. Филатова // География в школе. – 2001. – № 2. – С. 51.
11. Зеленська Л. І. Комп'ютерний навчальний посібник „Фізична географія України” / Л. І. Зеленська, Ю. О. Агєєв, В. В. Безуглий // Географія та основи економіки в школі. – 1997. – № 2. – С.21.
12. Безуглий В. Педагогічні можливості комп'ютерних систем при вивченні фізичної географії / В. Безуглий // Рідна школа. – 2000. – № 12. – С. 30.
13. Корнєєв В. П. Комп'ютерне навчання / В.П. Корнєєв // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2002. – №42. – С. 3.

14. Матюхін О., Харенко П. Використання персональних комп'ютерів на уроках географії. Методичні рекомендації / О. Матюхін, П. Харенко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2002. – № 42. – С. 7-12.
15. Коваленко Р. Комп'ютерний слайд-фільм з географії „Природні зони Африки” / Р. Коваленко // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2003. – № 8. – С. 19.
16. Шутий Р. О., Шута Н. В. Застосування інформаційно-комунікаційних та мультимедійних технологій на уроках географії / Р. О. Шутий, Н. В. Шута // Географія. – 2007. – № 15-16 (91-92). – С. 53-61.
17. Дмитриева В. Г., Клевкова И. В. Формирование географической картины мира средствами информационных технологий В. Г. Дмитриева, И. В. Клевкова // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2007. – №29-32 (514-517). – С. 42-43.
18. Чернишова Е. Я. Учебные экскурсии по географии / Е. Я. Чернишова. – М.: „Просвещение”, 1980.
19. Туркіна Р. М. Організація навчальних екскурсій з природознавства / Р. М. Туркіна // Географія. – № 15-16 (91-92). – С.73-74.
20. Врублевська М. О. Секрети успішного уроку географії / М. О. Врублевська. – Харків.: Вид. група „Основа”, 2005. – С. 52-110.
21. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидавництво, 2004. – С.170-190.
22. Стадник О. Г. Географія материків і океанів. 7 клас. Методичний посібник для вчителя / О.Г. Стадник. –Харків.: Вид.група „Основа”: „Тріада+”, 2007. – С. 68-93.
23. Географія материків і океанів. 7 клас: Методичний посібник для вчителя / В.Ю. Пестушко, Г. Є. Уварова. – Х. : Видавництво „Ранок”, 2004. – 224с.
24. Понурова Г. А. Проблемный подход в обучении географии / Г. А. Понурова. – М. : Просвещение,1991. – С.41-77.
25. Лернер П. Проблеми становлення профільного навчання / П. Лернер // Завуч. – 2005. – № 2. – С. 7-12.
26. Покиданов Г. Деякі міркування щодо профільного навчання / Г. Покиданов // Завуч. – 2005. – № 4. – С. 12-14.
27. Мещерякова Х. Організація допрофільного і профільного навчання в школі / Х. Мещерякова // Завуч. – 2005. – № 4. – С. 14-15.

Інформаційні ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України – містить широку інформацію про методи, форми, напрямки розвитку сучасних освітніх технологій, у тому числі про впровадження Концепції НУШ.
2. <http://naps.gov.ua/> – Академія педагогічних наук України – містить значну кількість наукових публікацій в галузі освіти, педагогіки і психології.
3. <https://imzo.gov.ua/> – Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України – містить значну кількість наукових публікацій з пріоритетних напрямів розвитку освіти; наявні електронні версії підручників.
4. <http://undip.org.ua/> – Інститут педагогіки НАПН України – містить значну кількість наукових публікацій з педагогіки й проблематики загальної середньої освіти, у тому числі впровадження новітніх освітніх технологій в навчальний процес; є електронна бібліотека.

5. <http://iitlt.gov.ua/> – Інститут інформаційних технологій і засобів навчання – містить значну кількість наукових публікацій щодо проблем створення, впровадження та застосування програмних і технічних засобів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.
6. Гончаренко Л. М., Костенко О. І. Використання ІКТ для підвищення якості навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/27861/.
7. How to Improve Critical Thinking Skills [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wikihow.com/Improve-Critical-Thinking-Skills>.
8. «Перевернуте навчання»: добірка матеріалів з Бібліотеки «На Урок» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/perevernute-navchannya-dobirka-materialiv-z-biblioteki-na-urok>.
9. http://journal.osnova.com.ua/journal/42%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%8F – у вільному доступі розміщено статті із журналу «Педагогічна майстерня». Це практичний журнал для педагогів, які хочуть стати справжніми майстрами своєї справи. Журнал містить інформацію щодо новин освіти в країні й за кордоном; обговорення важливих питань шкільного життя; поради психологів та інших фахівців, й, найважливіше – скарбничку ідей для створення сучасного та ефективного уроку.